

Jaarverslag Duurzaamheid & Milieu Alrijne Zorggroep 2022

Saskia Wesseling

Projectleider Duurzaamheid

Fedor Veldmaat

Milieu/veiligheidsadviseur ADR

Inhoud

Voorwoord.....	6
1. Profiel Alrijne Zorggroep	7
2. Duurzaamheidsvisie Alrijne Zorggroep.....	9
2.1 Duurzaamheid vanuit de cliënten/ patiënten	10
2.2 Duurzaamheid vanuit de stakeholders.....	11
2.3 Duurzaamheid vanuit Alrijne.....	11
3. Overzicht uitgevoerde activiteiten in 2022.....	11
3.1 Milieuthermometer Zorg.....	14
3.2 Duurzaam inkopen.....	14
3.3 Duurzaam (ver)bouwen.....	14
3.4 Afvalpreventie en –reductie.....	15
3.4.1 Stappen naar een circulaire bedrijfsvoering.....	15
3.4.2 Omvang afvalstromen	16
3.5 Energie en CO2.....	18
3.5.1 Stappen naar een CO2-vrije energievoorziening	18
3.5.2 Verbruik elektriciteit, gas en (afval) water	20
3.6 Zichtbaarheid Duurzaam Alrijne voor stakeholders.....	25
3.7 Overige aspecten	25
3.7.1 Gevaarlijke stoffen.....	25
3.7.2 Inspecties	27
3.7.3 Green Teams	27
3.7.4 Lean verbetertraject koffiebekers circulair inzamelen.....	28
3.7.5 Inzet studenten duurzaamheid	28

Versie 0.5 november 2023

Samenvatting Duurzaam Alrijne in beeld

Opnieuw behalen Milieuthermometer Zorg Goud

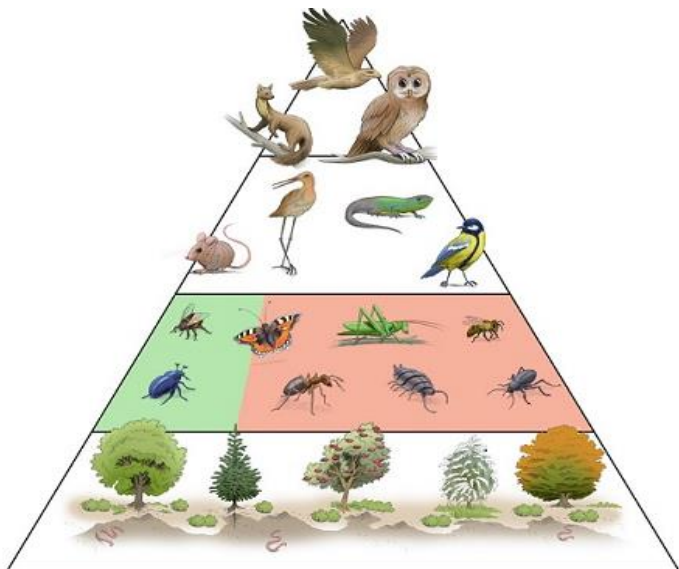

Duurzaamheid in strategisch beleid

We zetten onze mensen, middelen en locaties optimaal en duurzaam in

Plaatsing bijenkasten Leiderdorp

Opzet bio diversiteitsplan

opzet mobiliteitsplan

Uitvoer Groene Gevel locatie Leiderdorp

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag Duurzaamheid en Milieu 2022 van Alrijne Zorggroep. Hierin staat wat Alrijne in 2022 bereikt heeft op het terrein van duurzaamheid en milieu.

Alrijne Zorggroep is op diverse terreinen voortdurend bezig met duurzaamheid en milieu en onderstreept het belang van deze duurzame bedrijfsvoering door ook in de toekomst blijvend te voldoen aan de eisen gesteld in de Milieuthermometer Zorg. Hierdoor is het certificeren voor de Milieuthermometer Zorg de leidraad van ons duurzaamheidsbeleid.

In 2022 is duurzaamheid blijvend onder de aandacht gebleven. In grote lijnen is er lichte afname in afval en een sterke afname in gebruik van energie te zien waardoor de CO₂-uitstoot verlaagd is ten opzichte van het jaar 2021 en 35% minder dan peiljaar 2018.

1. Profiel Alrijne Zorggroep

Alrijne Zorggroep levert ziekenhuis- en verpleeghuiszorg en bestaat uit vijf locaties: Alrijne ziekenhuislocaties Leiden, Leiderdorp en Alphen a/d Rijn en verpleeghuislocaties Leythenrode in Leiderdorp en Oudshoorn in Alphen a/d Rijn. In 2021 is het kantoorgebouw “de Overkant” in Leiderdorp in gebruik genomen. Dit gebouw huisvest de kantoorfuncties van de ondersteunende diensten. Alrijne Zorggroep heeft ongeveer 4.000 medewerkers (vrijwilligers meegeteld).

Uniek aan Alrijne Zorggroep is de verbinding tussen ziekenhuis- en verpleeghuiszorg. Mede hierdoor kan de organisatie goed inspelen op de (verwachte) zorgvraag in de regio.

Alrijne Ziekenhuis

Locatie Leiden

Locatie Leiderdorp

Locatie Alphen ad Rijn

Alrijne Ziekenhuis is een opleidingsziekenhuis en heeft vrijwel alle specialismen in huis. Er wordt nauw samengewerkt met andere zorgaanbieders in de regio.

Versie 0.5 november 2023

Alrijne Ziekenhuis biedt poliklinische zorg (alle locaties), verpleegzorg (Leiden en Leiderdorp), revalidatie zorg (Leiden en Alphen) en specialistische zorg zoals intensive care, spoedeisende hulp en hartbewaking (Leiderdorp). Daarnaast zijn er diverse laboratoria: pathologisch (Leiderdorp), radiagnostisch (Leiderdorp) en medisch microbiologisch (Leiden).

Alrijne Verpleging en Verzorging (Woonzorg)

Woonzorg locatie Leythenrode

Woonzorg locatie Oudshoorn

Verpleeghuis Leythenrode biedt deskundige zorg en behandeling in een huiselijke omgeving. Cliënten kunnen in Verpleeghuis Leythenrode terecht voor dagbehandeling, tijdelijk verblijf en langdurig verblijf. Daarnaast levert Verpleeghuis Leythenrode, met een speciaal opgeleid team, zorg in de laatste levensfase.

Verpleeghuis Oudshoorn biedt zorg in de vorm van 'kleinschalig wonen', zowel voor cliënten met een somatische aandoening als voor cliënten met een vorm van dementie. Het verpleeghuis telt 22 woningen met acht eenpersoonskamers, sanitaire ruimten en een grote gezellige huiskamer. Binnen de woningen vinden de dagelijkse activiteiten plaats. Een vast team van medewerkers bestiert het huishouden, is verantwoordelijk voor de zorg, het welzijn en de dagbesteding binnen de woning.

Het kantoorgebouw de Overkant huisvest een groot gedeelte van onze administratie. In het pand zijn meerdere vergaderzalen en overlegruimten aanwezig. Er zijn 237 werkplekken in het pand voor verschillende afdelingen zoals HR, I&A, Communicatie, etc.

2. Duurzaamheidsvisie Alrijne Zorggroep

Alrijne Zorggroep is zich bewust van de verantwoordelijkheid die zij heeft voor patiënten, bezoekers, medewerkers en de omgeving als het gaat om het milieu en de samenleving.

In ‘Alrijne bewust duurzaam’ spreekt Alrijne Zorggroep de intentie uit om verantwoording af te leggen aan de maatschappij.

Duurzaamheid is een integraal onderdeel van onze organisatiefilosofie. Daarmee bedoelen we dat Alrijne het als haar verantwoordelijkheid ziet om een duurzame organisatie te zijn. Bij alle keuzes die Alrijne maakt wordt gekeken naar het effect op de lange termijn: op de zorg maar ook op het milieu en op werk in de toekomst.¹ Dit doet Alrijne door medewerkers een gezonde werkomgeving te bieden en te streven naar balans tussen de drie P’s:

People (mensen), Planet (planeet/milieu) en Profit (opbrengst/winst).

Alrijne wil koploper duurzaamheid worden. Om dit te bereiken zijn er een aantal ambities geformuleerd en aangegeven wanneer deze gerealiseerd dienen te zijn.

Versie 0.5 november 2023

Hieronder wordt beschreven hoe belangrijk duurzaamheid is voor Alrijne. Dit wordt vanuit drie verschillende invalshoeken gedaan: namelijk vanuit het perspectief van de cliënten/ patiënten, vanuit de stakeholders en vanuit de eigen organisatie.

2.1 Duurzaamheid vanuit de cliënten/ patiënten

Veel zorgorganisaties vinden duurzaamheid belangrijk en hebben dit in hun beleid geconcretiseerd. Maar wat vinden de cliënten en patiënten van zorgorganisaties van duurzaamheidsbeleid van zorgorganisaties, beïnvloedt het hun keuze? Om daar meer inzicht in te krijgen is door* Rianne Schuurman in 2016 een paper geschreven. Belangrijke conclusies uit dit onderzoek zijn:

- De (potentiële) patiënten, begeleiders en bezoekers zijn bewust bezig met duurzaamheid en verwachten dit ook van hun ziekenhuis. Het ziekenhuis vervult een voorbeeldfunctie in de maatschappij en moet zich hier, wat betreft duurzaam ondernemen, naar gedragen. Daarbij wordt verwacht dat het ziekenhuis hen informatie biedt over de doelen en prestaties op dit gebied; zij vinden het dan ook belangrijk dat een ziekenhuis hierover communiceert, bij voorkeur via zichtbare informatie in het ziekenhuis en via de website.
- Voor een ziekenhuis is het strategisch van belang om te communiceren over duurzaamheid. Er worden sneller producten gekocht van bedrijven die duurzaam ondernemen, men wil er liever werken, is eerder geneigd iets positiefs te zeggen over het bedrijf, erin te investeren en het bedrijf aan te bevelen bij anderen. Duurzaam ondernemen draagt dus bij aan de reputatie van een bedrijf.

2.2 Duurzaamheid vanuit de stakeholders

Belangrijke stakeholders van Alrijne, zoals de gemeenten waarin onze voorzieningen staan en onze zorgverzekeraars en financiers, hechten belang aan duurzaamheid. Gemeentelijk beleid leidt ertoe dat realisering en exploitatie van ons vastgoed moet passen binnen steeds strengere voorschriften. De verzekeraars stellen in toenemende mate eisen aan duurzaamheid bij het contracteren van zorgproducten. Financiers bieden in toenemende mate aantrekkelijke arrangementen voor investeringen in duurzaamheid.

2.3 Duurzaamheid vanuit Alrijne

Afgezien van wat onze cliënten en stakeholders vinden, hecht Alrijne grote waarde aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en is het voortdurend op zoek naar verbeteringen in de efficiency met respect voor de drie P's. Om koploper in duurzaamheid te worden zal Alrijne daadkracht en vitaliteit tonen door dit onderwerp structureel in te bedden in de organisatie. Het beleid wordt geborgd door de voortgang van de indicatoren die genoemd worden in de Milieu Thermometer Zorg.

Borging wordt ook bewerkstelligd door certificering en jaarlijkse audits door Milieu Keurmerk Nederland.

**(Duurzaamheid in Ziekenhuizen: u een zorg? Rianne Schuurman 27 augustus 2016)*

3. Overzicht uitgevoerde activiteiten in 2022

In het duurzaamheids- en milieuprogramma zijn de volgende punten opgenomen:

Missie visie duurzaamheid

- Opstellen nieuwe missie en visie duurzaamheid, vastgesteld door de raad van bestuur

Milieuthermometer Zorg

- Behouden en opnieuw behalen van criteria voor certificering voor ziekenhuislocaties Leiden, Leiderdorp en Alphen aan den Rijn en Verpleeghuis Oudshoorn en behouden van certificering voor niveau goud in 2022.

Duurzaam inkopen

- Doorlopen jaarkalenders voor inbedding duurzaam inkopen in relevante trajecten.
- Algemene vragenlijsten maken voor leveranciers die niet onder punt 1 vallen.
- Gesprekken met Top 5 van Alrijne voeren, hoe kunnen deze leveranciers ons verder helpen.
- Opstellen wolkplan – plan voor verdere invulling vragenlijsten en consequenties.
- Evalueren werkprocessen duurzaamheid en vervolgplannen 2023.

Duurzaam (ver)bouwen

- Verdere implementatie duurzaam bouwen, onder meer bij verbouwing van afdelingen.
- Plan maken voor verder inzetten materiaalpaspoort.
- Start plannen nieuwbouw Leythenrode, E en T, waarbij duurzaamheid een prominente rol speelt
- Uitvoering MPG-berekeningen.

Afvalpreventie en -reductie

- Onderzoek en gedeeltelijke invoering van aparte inzameling plastics dat vrijkomt op verschillende afdelingen.
- Uitvoer van aparte inzameling onderzoekbank papier.
- Opzetten PET-stroom radiologie.
- Opzetten PP-stroom OK
- Onderzoek naar het weglaten van overbodige componenten in verpakkingen.
- Gestart met uitvoer van uitdelen plaszakken binnen Alrijne. Dit om contrastmiddelen in het oppervlaktewater te reduceren.

Energie en CO2

- Vervolg van het project 'vervangen traditionele verlichting door LED-verlichting' en uitrol hiervan.
- Vergroenen van (een deel van) de ingekochte energie naar 11% (Hollandse windenergie) (in 2023 naar 20%).
- Uitvoer van project 'groene gevel' locatie Leiderdorp.
- Koppeling Alrijne Alphen en Oudshoorn voor de uitwisseling van koude.
- Afschalen luchtbehandeling OK Leiderdorp en Alphen na gebruikersuren.

Zichtbaarheid duurzaamheid

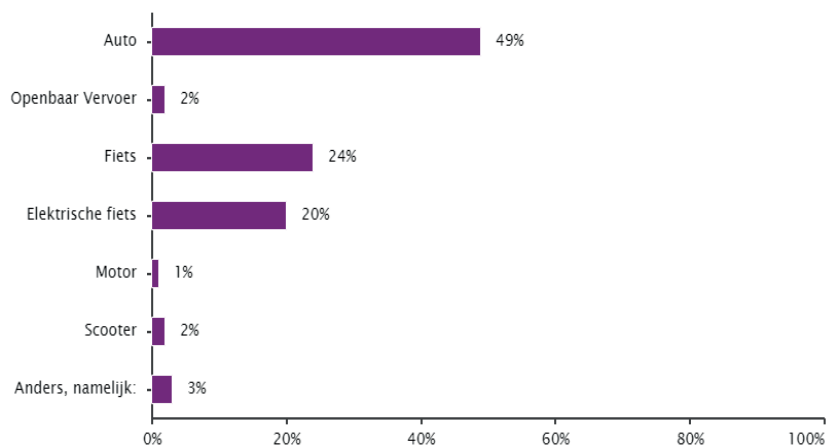
- Periodieke communicatie richting patiënten, cliënten, medewerkers en bezoekers volgens opgesteld communicatieplan.
- Aandacht voor duurzaamheid en milieu op Intranet en social media. Verschillende duurzaamheidsinitiatieven worden gedeeld op intranet en sociale media.
- Uitleg en instructie op afdelingen over afvalscheiding, afvalpreventie en energie gebruik.
- Verdere uitrol Green Teams binnen Alrijne.
- Plan opgesteld voor andere manieren van communiceren voor 2023
- Kartrekkers aangesteld die de missie en visie uitdragen en zichtbaarheid verhogen.

Opzet biodiversiteitplan

Eind 2022 is in samenwerking met de firma de Wit is een biodiversiteitsplan opgesteld met voorstellen om deze uit te voeren. Voor alle locaties is bekeken wat er aan mogelijkheden zijn om effectief biodiversiteit te ondersteunen. In 2023 zal uitvoering gegeven worden aan de voorstellen.

Opzet mobiliteitsplan

In 2022 heeft Alrijne een vervoer enquête uitgevoerd onder het personeel en bezoekers/patiënten. Met de uitkomst is een analyse gemaakt en vervolgens een mobiliteitsplan opgesteld met mogelijke uitdagingen en verbeterpunten. Uit het woon/werk onderzoek blijkt dat bijna de helft met de auto naar werk komt en dat daarvan 39 % minder dan 10 km enkele reis afgelegd. Hier wordt onderzocht hoe deze medewerkers duurzamer kan reizen.

Voor patiënten/bezoekers is een onderzoek uitgevoerd waarbij 69% aangaf dat deze met de auto komt. Deze groep is echter slecht te beïnvloeden vanwege dat zieken en mindervaliden het prefereren om met de fiets of het OV te komen. Bij deze groep zijn maatregelen om te onderzoeken zoals consult op afstand (teams/telefoon) waarbij men niet meer op locatie hoeft te komen.

Versie 0.5 november 2023

Door uitvoering van gestelde doelen in het plan kan een reductie van CO2 uitstoot worden behaald die gesteld zijn vanuit de overheid.

3.1 Milieuthermometer Zorg

Er is borging van alle plannen bewerkstelligd om te voldoen aan de criteria voor certificering op niveau goud voor 4 locaties van Alrijne Zorggroep in 2022. (In maart 23 wordt er voor alle locaties audits uitgevoerd door Milieukeurmerk Nederland)

3.2 Duurzaam inkopen

In 2022 is onder leiding van de coördinator duurzaamheid en aandachtsvelder duurzaamheid binnen inkoop een evaluatie georganiseerd om werkzaamheden rondom duurzaamheid en inkoop te verder te ontwikkelen. De punten die hieruit naar voren zijn gekomen zijn in 2022 met een uitloop naar 2023 in gang gezet. Hierbij gaat het onder andere om met elke inkoper de jaarkalender op duurzaamheid door te lopen en een plan van aanpak opstellen voor de komende jaren. Inkoop is daarnaast begonnen met het versturen van vragenlijsten naar leveranciers die niet vanuit de jaarkalender verplichte duurzaamheidsvraagstukken vanuit de MTZ. Er is een vervolgplan opgesteld om te bepalen wat er gaat gebeuren met de vragenlijsten die terugkomen en hoe daar verder vorm aan moet worden gegeven. Deze moet in 2023 verder uitgedacht worden. Daarnaast is gestart met gesprekken met leveranciers waar Alrijne een grote afnemer van is om mogelijkheden tot samenwerking te bespreken. Dit zijn de gesprekken met de Top 6 van Alrijne. Komende jaren worden deze gesprekken uitgebreid. Als laatste is er specifiek gekeken naar toetsing leveranciers H&T, waar inkoop al eerder een duurzaamheidsinventarisatie gedaan heeft.

In de missie en visie duurzaamheid van Alrijne is de pijler verspilling tegengaan ondergebracht bij de manager Hotel. Hierin staat onder andere dat er gewerkt moet worden aan het verhogen van de circulariteit binnen Alrijne. De komende jaren moet er een plan gemaakt worden om hier verdere invulling aan te geven.

3.3 Duurzaam (ver)bouwen

Bij alle (toekomstige) verbouwingen is duurzaamheid een van de belangrijke pijlers. Standaard wordt bij verbouwde afdelingen onder meer LED-verlichting, bewegingsmelders en VAV-kasten (waarmee de ingeblazen luchthoeveelheid kan worden aangepast aan de behoefte) aangebracht.

In 2020 is een start gemaakt met het verder concretiseren en vastleggen van het 'duurzaam bouwen beleid'. Zo is er in het template voor het aanvragen van nieuwe projecten een kopje 'duurzaamheid' toegevoegd. Hierdoor is er in elke bouw- en verbouwproject aandacht voor duurzaamheid. Daarnaast is er een materiaalpaspoort ontwikkeld waarin alle materialen die veel gebruikt worden binnen Alrijne beoordeeld zijn op duurzaamheid. In 2021 is Alrijne verder gegaan met het uitwerken van dit beleid en de verdere implementatie van het materiaalpaspoort binnen Alrijne. Dit is doorgezet in 2022.

Bij de ontwikkeling en ontwerp van nieuw Leythenrode speelt duurzaamheid een belangrijke rol. Zo vindt onderzoek plaats om elk bouwelement (vloeren, muren, daken etc.) een duurzaamheid kenmerk te geven waarbij CO2-uitstoot minimaal is en eventuele milieukeurmerken zal dragen. Daarnaast worden er zonnepanelen geplaatst en wordt er een koppeling met het ziekenhuis gemaakt om warmte en koude met elkaar te kunnen delen. Op dit moment loopt er

Versie 0.5 november 2023

in Leythenrode een onderzoek naar verschillende duurzame innovaties en de toepasbaarheid daarvan. De start van de verbouwing is in 2021 gestagneerd vanwege de aanwezigheid van bedreigde diersoorten. Hier zal zorgvuldig en volgens wet en regelgeving mee omgegaan worden.

3.4 Afvalpreventie en –reductie

3.4.1 Stappen naar een circulaire bedrijfsvoering

Alrijne streeft op termijn naar een circulaire bedrijfsvoering waarbij gebruikte producten opnieuw worden gebruikt. Een aspect waar dit concept al ver is doorgevoerd in de bedrijfsvoering van Alrijne is voeding. Met Meals on Wheels worden maaltijden voor patiënten op maat geserveerd: prettig voor de patiënt omdat hij/zij kan eten wat en hoeveel hij/zij wil (people), goed voor het milieu en de kosten omdat er 33% minder voedingsresten overblijven (planet en profit).

Er zijn in 2022 begin stappen gemaakt in circulaire afvalstromen, er zijn PD stromen en koffie beker stromen opgezet in de Overkant. Er is een begin gemaakt met PP en PET inzameling op de OK en PD stromen in het ziekenhuis. In 2023 wordt hier meer vorm aan gegeven.

Door afschalen van Covid zorg en de daarbij behorende afvalstroom in de loop van 2022 is gelukkig de stijgende lijn afgenomen met beperkte reductie van het totaal als resultaat.

3.4.2 Omvang afvalstromen

2022	Leiderdorp	Leiden	Alphen a/d Rijn*	Leythenrode	Alle locaties
Niet-specifiek ziekenhuisafval-2022	455.9	118.7	200.1	83.9	858.6
	447	111.2	217.6	96.4	872.2
	(+2%)	(+6.7%)	(-8%)	(-13%)	(-1.6%)
Specifiek Ziekenhuisafval -2022	65.3	30.8	4.9	1.0	102
	77.9	28.9	3.1	0.6	110.5
	(-16.2%)	(+6.6%)	(+58%)	(+66.7)	(-7.7%)
Papier/karton 2022	83.5	25.5	28.8	5.2	143
	89.1	22.8	21.1	5.1	138.1
	(-6.3%)	(+11.8%)	(+36.5%)	(+0.1%)	(+3.5%)
Totaal**2022	605	175	233.8	90.1	1103.9
	614	162.9	241.8	102.1	1120.8
	(-1.5%)	(+7.4%)	(-3.3%)	(-11.8%)	(- 1.5%)
Reststromen 2022	29.2	21.4	1.9	0.4	52.9
	25.8	14.4	0.1	0.5	39.8
	(+13.2%)	(+48.6%)	(+180)	(-20%)	(+32.9%)

* Het afval van Verpleeghuis Oudshoorn wordt afgevoerd vanaf Alrijne Ziekenhuis Alphen a/d Rijn

** De totale omvang is groter dan de omvang van de genoemde afvalstromen, een aantal (kleinere) afvalstromen is hieronder benoemd. Dit betreft met name chemicaliën, bouwafval en afgedankte apparatuur.

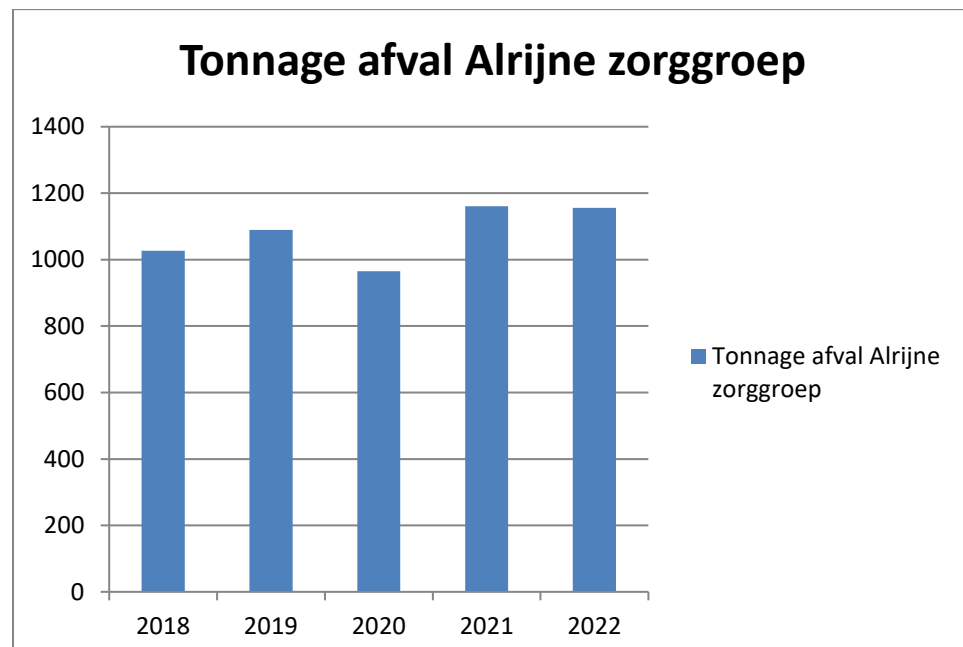
Monitoring van de afgevoerde hoeveelheden afvalstoffen vindt plaats via de rapportage van afvalverwerker Renewi. Zo kan de organisatie peilen wat het effect is van de ingevoerde preventiemaatregelen op de afgevoerde hoeveelheden.

Versie 0.5 november 2023

De totale hoeveelheid afgevoerd afval van Alrijne Zorggroep is **in 2022 gedaald met 1.5 %** t.o.v. 2021. De reststromen zijn gestegen met 32.9 %. Deze ontwikkeling heeft de aandacht.

Het komend jaar zal de tonnage hoogstwaarschijnlijk lager uitvallen vanwege hogere inzet op circulaire verwerking.

Trendmatig verloop afvalstromen afgelopen 5 jaar

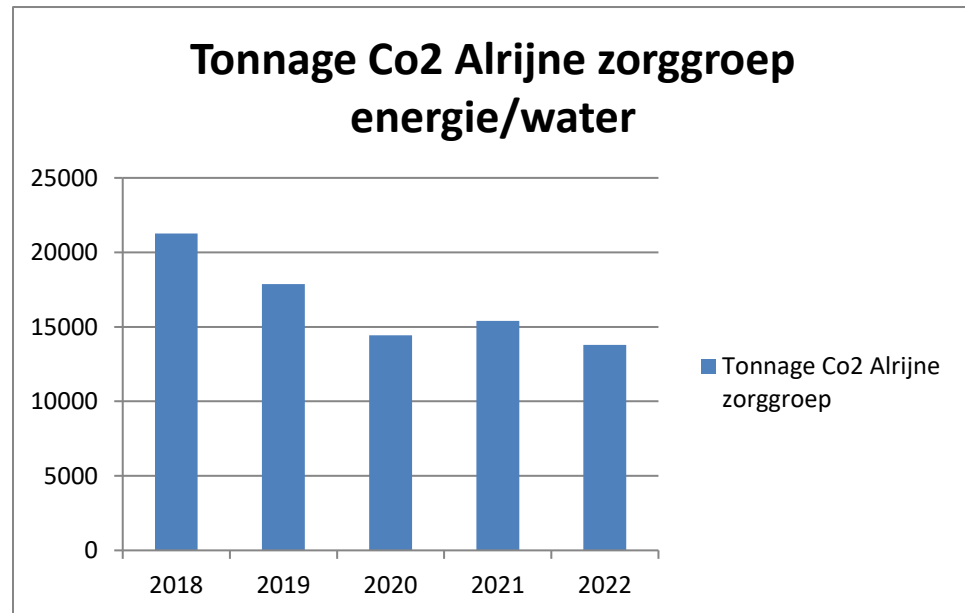
3.5 Energie en CO2

3.5.1 Stappen naar een CO2-vrije energievoorziening

Alrijne streeft op termijn naar een CO2-vrije energievoorziening. In 2016 is een stap in die richting gezet door een deel van haar energie groen - afkomstig van Deense windturbines - (en nu Hollands windenergie) in te kopen en nieuwe koelmachines (met betere koelcapaciteit en lager energieverbruik) te plaatsen op het dak van ziekenhuis Leiderdorp. Eerdere stappen in deze richting zijn het gebruik van stadswarmte op locatie Leiden (sinds 1987), het gebruik van een Warmte-Koude Opslag in Leiderdorp (2005) en Alphen aan den Rijn (2011), het gebruik van zonnecollectoren op Oudshoorn (2014) en de gefaseerde vervanging door LED-verlichting op alle locaties (2011 – heden).

In 2022 is t.o.v. 2021 **10.4 % minder** CO2-uitstoot geweest door energie en water verbruik. Dit is t.o.v 2018 (peildatum) **35 % minder** (volgens weergave in de milieubarometer)

De reden van verdere verlaging is onder andere het in gebruik nemen van de groene gevel in Leiderdorp en vermindering van elektra gebruik op meerdere locaties.

3.5.2 Verbruik elektriciteit, gas en (afval) water

Energie en water verbruik 2022 (% t.o.v. 2021)

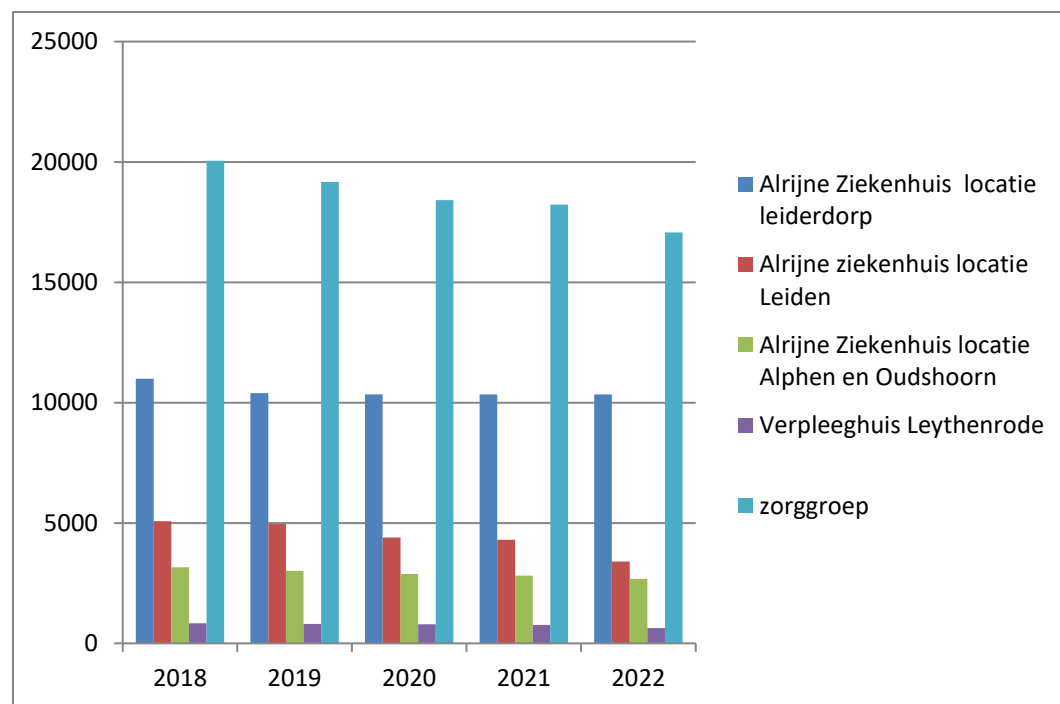
Locatie	Elektriciteit (MWh)	WKO, besparing (MWh)	Gas (m ³)	Water (m ³)	Emissie CO ₂ (ton)
Alrijne Ziekenhuis Leiderdorp	10.088 10.342 (-2.5%)	2.974 3.152 (-8.8%)	1.444.977 1.783.348 (-19%)	60.758 59.112 (+2.8%)	
Alrijne Ziekenhuis Leiden	3.402 4.310 (-21%)	n.v.t.	230.231 269.691 (-14.6%)	8.345 10.747 (-22.4%)	
Alrijne Ziekenhuis Alphen a/d Rijn en Oudshoorn	2.683 2.810 (-4.5%)	321 443 (-27.5%)	282.782 310.996 (-9%)	11.028 18.277 (-39.7%)	
Verpleeghuis Leythenrode	639 761 (-16%)	n.v.t.	149.626 234.458 (-36.2%)	5.839 6.104 (-4.3%)	
Kantoorgebouw De Overkant Leiderdorp	256 209 (+22.5%)	n.v.t.	16.013 6.412 (+149.7%)	1085 135 (+703%)	
Totaal (% t.o.v. 2021)	17.068 18.432 (-7.4%)	3.295 3.595 (-8.3%)	2.123.629 2.604.905 (-18.5%)	87.055 94.375 (-7.8%)	13.792 15.392 (-10.4%)

In bovenstaande tabel is het verbruik van elektriciteit, WKO-opbrengst, gas en water van alle locaties van Alrijne Zorggroep weergegeven. De bovenste waarde is van 2021 (grijs), daaronder het verbruik in 2022 en het verschil in % 2021.

Elektriciteit

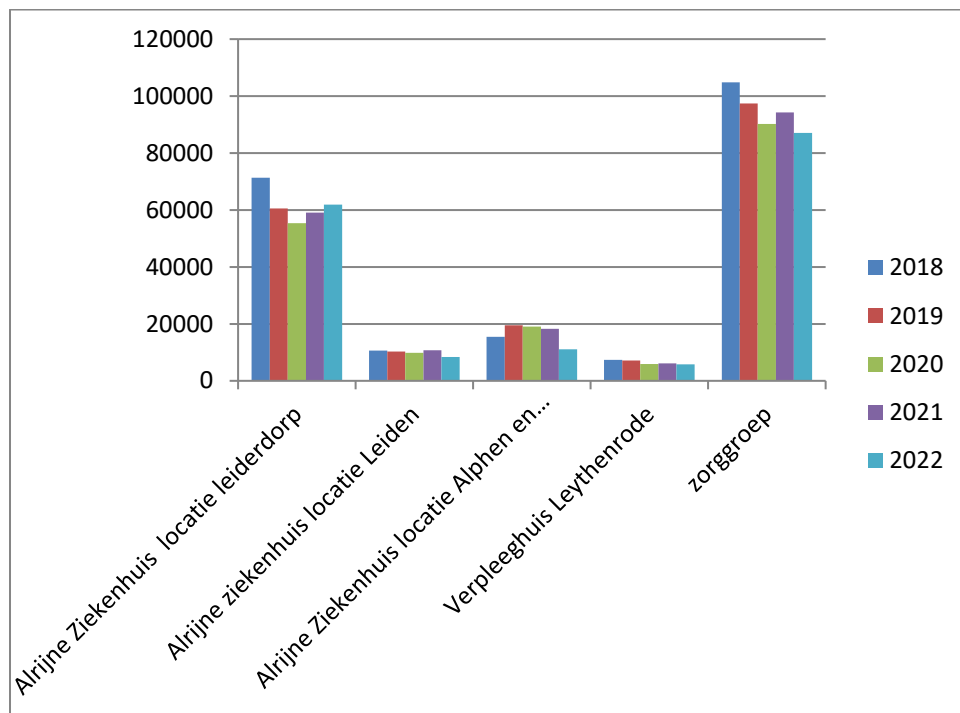
Sinds 2019 heeft Alrijne Zorggroep 11% van haar stroomverbruik 'vergroend' met Hollandse windenergie. Het verbruik van elektriciteit voor de gehele Zorggroep was **in 2022 7.4 % lager** dan in 2021.

Een van de oorzaken van het verlaagde verbruik van elektriciteit in 2022 is het buiten gebruik stellen van de woonflat in Leiderdorp, het afstoten van het D-gebouw in Leiden waarbij het verbruik van de opvang daar niet is meegenomen in het ziekenhuis verbruik.

Water

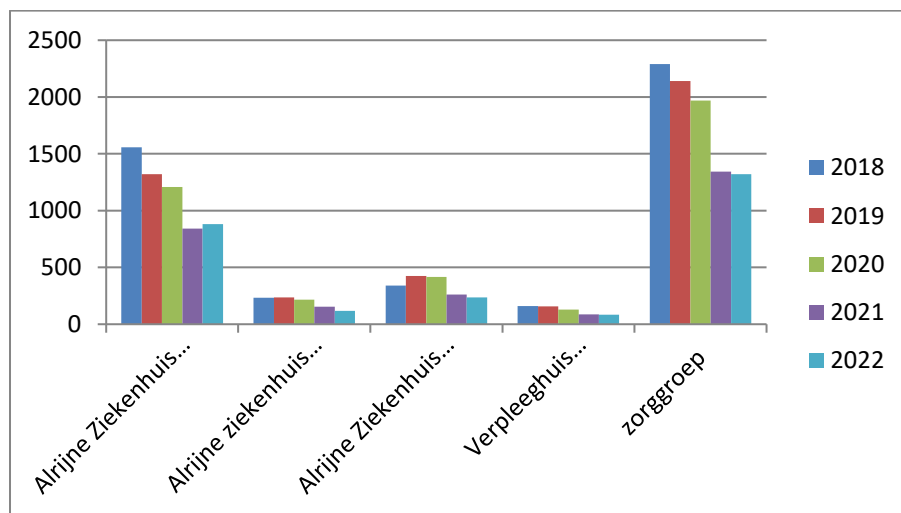
Het waterverbruik van Alrijne Zorggroep was **in 2022 7.8 % lager** dan in 2021. Deze daling is veroorzaakt door minder verbruik in Alphen.

Afvalwater

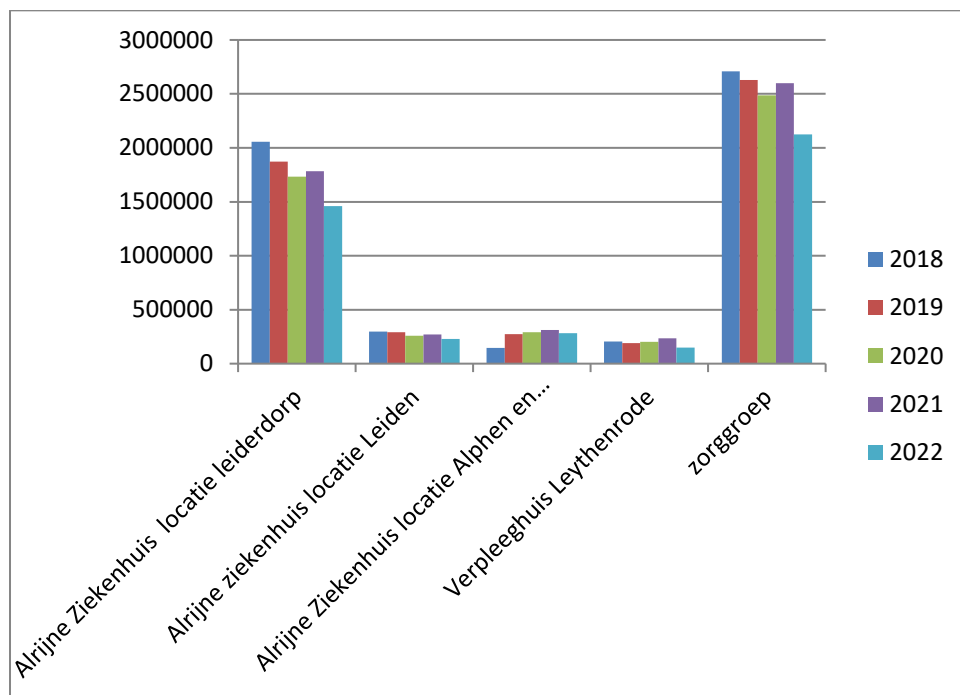
VE staat voor vervuilingseenheid, berekend naar het waterverbruik per locatie.

Wanneer het afvalwater van de organisatie vergelijkbaar is met huishoudelijk afvalwater rekt de Milieubarometer dit automatisch om naar VE (0,023 VE per m3 water tot 2020). In 2021 is op meerdere locaties meer water gebruikt en is er een andere VE-berekening toegepast. Per 2021 wordt 0.015 VE per m3 gehanteerd. Dit is het cijfer waarmee voor zorginstellingen wordt gerekend wat voorheen niet werd gedaan. In totaal betekent dit voor de Zorggroep in 2022 een **daling van 1.7 %** op VE (van 1344 naar 1321).

Gas

Het gasverbruik totaal in **2022 was 18.5 % lager** dan in 2021. Met name locatie Leiderdorp heeft een aanzienlijke verlaging van gasverbruik door de groene gevel. Hier is ruim 322.000 M3 gas bespaard! Verder is op alle locaties een verlaging te zien.

Warmte/koude uit Warmte Koude opslag

Alrijne Zorggroep heeft zowel in Leiderdorp als in Alphen a/d Rijn een warmte-koude-opslag-installatie (WKO) in de bodem. Met de WKO wordt koude in de winter opgeslagen voor gebruik in de zomer. De WKO's leverden in 2022 Leiderdorp 8.8 % minder en in Alphen a/d Rijn 27.5 % minder op aan besparing op primaire energie dan in 2021. Er wordt onderzocht hoe de WKO beter te benutten en te optimaliseren.

Terugdringing energieverbruik

Alrijne Zorggroep blijft streven naar het terugdringen van de hoeveelheid gebruikte energie. De wijze waarop dit gebeurd is beschreven in het Energiebesparingsplannen van Alrijne. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de economische, technische, financiële en maatschappelijke omstandigheden.

3.6 Zichtbaarheid Duurzaam Alrijne voor stakeholders

Alrijne Zorggroep streeft er naar patiënten, cliënten, medewerkers en bezoekers meer bewust te maken van de verduurzaming die binnen Alrijne plaatsvindt. Helaas is er vanwege Covid geen uitvoering gegeven aan open dagen en 'dag van de duurzaamheid'.

Aan het label #duurzamedinsdag en #groenalrijne is invulling gegeven en wordt gebruikt om naar stakeholders over duurzaamheid te spreken.

3.7 Overige aspecten

Naast bovenstaande speerpunten zijn onderstaande aspecten gerealiseerd:

3.7.1 Gevaarlijke stoffen

Versie 0.5 november 2023

In het Jaarverslag 'Vervoer gevaarlijke stoffen over de weg (ADR) 2022' is beschreven hoe Alrijne Zorggroep invulling heeft gegeven aan de eisen van de 'wet vervoer gevaarlijke stoffen over de weg'. Mede hierdoor hebben medewerkers van diverse afdelingen een training 'veilig werken met gevaarlijke stoffen' gevolgd. Er hebben zich geen calamiteiten of incidenten met gevaarlijke stoffen voorgedaan in 2022.

Op alle locaties is door de veiligheidsadviseur op locaties geïnventariseerd qua opslag en zonnodig aangepast.

Voor de Zorggroep is in 2019 een reductieplan 'gevaarlijke stoffen' opgesteld om het aantal gevaarlijke stoffen waar mogelijk te reduceren. De afgelopen jaren heeft de Veiligheidsadviseur gevaarlijke stoffen de hoeveelheden zoveel als mogelijk gereduceerd om daarmee te voldoen aan de gestelde ondergrenzen van de PGS-15 en PGS-8 richtlijnen.

3.7.2 Inspecties

Algemeen

In 2022 hebben de Omgevingsdiensten Midden-Holland en West-Holland inspecties uitgevoerd in ziekenhuislocaties Alphen aan den Rijn, Leiderdorp. De volgende verbeterpunten zijn geconstateerd:

Leiderdorp-

Laten keuren van stookketels op NOx uitstoot en de daarop te nemen maatregelen. Hiervoor is een gedoogverzoek opgesteld vanwege de uitfasering van de stoomketels naar warmtepompen in de nabije toekomst.

Alphen & Oudshoorn-

Geen tekortkomingen

Leiden-

Keuring van de noodstroom aggregaten, koelmachine en dieseltank. Geen bijzonderheden.

Afvalwater

In 2022 zijn periodieke controles uitgevoerd op de kwaliteit van het afvalwater van de locaties Leiden en Leiderdorp van Alrijne Ziekenhuis. De inspecties zijn uitgevoerd door een onafhankelijk en gecertificeerd bedrijf. In Leiderdorp zijn geen overschrijdingen van de norm vastgesteld. In Leiden is een lichte overschrijding gemeten op de som van zware metalen. In de nameting was deze niet meer aanwezig.

Opslag gevaarlijke stoffen

Bij ziekenhuislocatie Leiderdorp, Leiden en Alphen a/d Rijn zijn controles uitgevoerd met als aandachtspunt gevaarlijke stoffen. Hierbij is gekeken naar opslag en hantering van gevaarlijke stoffen door personeel dat hier frequent mee in aanraking komt.

3.7.3 Green Teams

In 2022 zijn er binnen Alrijne 'Green Teams' aanwezig op de afdelingen OK, radiologie, kinderafdeling, verpleegafdeling C4, A3, A2 en endoscopie afdeling. Deze teams houden zich bezig met het verduurzamen van hun afdelingen en communiceren regelmatig over hun behaalde resultaten.

Hier zijn al verschillende acties uit voortgekomen zoals pilots opzet van aparte inzameling plasticsoorten, verminderen van papierafval bij overdrachten en het verminderen van energieverbruik.

In 2023 gaan deze teams verder met het verduurzamen van hun afdeling en er komen meer Green teams bij!

3.7.4 Lean verbetertraject koffiebekers circulair inzamelen.

Alrijne gebruikt een grote hoeveelheid disposable koffiebekers. Deze worden op dit moment nog niet apart ingezameld, waardoor er waardevolle grondstoffen verloren gaan. In 2021 is Alrijne gestart met een Lean verbetertraject om te onderzoeken hoe deze koffiebekers apart ingezameld kunnen gaan worden. In 2022 is dit voortgezet. Er zijn ook afdelingen die geen wegwerpbekers meer gebruiken en overgegaan zijn naar afwasbare bekers.

3.7.5 Inzet studenten duurzaamheid

In 2022 zijn er weer een aantal onderzoeken gedaan door studenten. Door beperkte capaciteit voor begeleiding is dit jaar vooral aandacht gegeven aan korte onderzoeksprojecten op verschillende afdelingen in het kader van stageopdrachten. Daarnaast is er meegedacht over een pressurecooker. Hierin heeft een groep studenten aan een duurzaamheidsvraagstuk van Alrijne gewerkt en een oplossing hiervoor bedacht.

3.7.6 Kartrekkers duurzaamheid/ visie

In 2021 is er een start gemaakt met inventarisatie van wat er intern en extern speelt binnen Alrijne en hoe wij dit kunnen bundelen tot een nieuw visiestuk. In 2022 is dit verder uitgewerkt en tot een visiestuk geschreven. Dit stuk is vastgesteld door de Raad van Bestuur. In 2022 is er nagedacht over verdere uitwerking van dit stuk, zijn er 4 kartrekkers aangewezen die de 4 pijlers van Alrijne gaan uitdragen. Samen met deze kartrekkers is gestart om een plan op te stellen, dit wordt in 2023 verder uitgewerkt